

FORȚA DE JANDARMERIE EUROPEANĂ, ORGANIZAȚIE IMPLICATĂ ÎN MENȚINEREA PĂCII

EUROPEAN GENDARMERIE FORCE, AN ORGANIZATION INVOLVED IN PEACEKEEPING

Lt.col.drd. Ion-Marius NICOLAE*

Pentru organismele internaționale cu rol în menținerea păcii, la ora actuală, cea mai mare problemă este prevenirea și gestionarea conflictelor neconvenționale, cea mai mare deficiență apare în domeniile pregătirii și echipării trupelor pentru misiuni de menținere a păcii, de combatere a terorismului și a crimei internaționale transfrontaliere.

România, stat membru cu drepturi depline în Uniunea Europeană și NATO, trebuie să-și aducă toate instituțiile la standardele cerute de apartenența la aceste două organisme internaționale. Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) este instituția care regroupează toate forțele de poliție cu statut militar din țările aparținând Uniunii Europene.

Jandarmeria Română este una dintre cele mai importante instituții ale statului român și face parte din structura Forței de Jandarmerie Europene (FJE).

For international organizations involved in peacekeeping, currently the biggest problem is the prevention and management of unconventional conflicts, as the largest gap occurs in the areas of training and equipping troops for peacekeeping missions, counter-terrorism and international crime prevention.

Romania, a full member state in the European Union and NATO must bring all institutions to the standards required for membership in these two international bodies. European Gendarmerie Force (EGF) is the institution that brings together all police forces with military status in the countries belonging to the European Union.

Romanian Gendarmerie is one of the most important institutions of the Romanian State and is part of the structure of the European Gendarmerie Force (EGF).

Cuvinte-cheie: forță; jandarmerie; poliție; securitate; Jandarmerie Europeană; Poliție Europeană.

Keywords: force; gendarmerie; police; security; European Gendarmerie; European police.

Aspecte generale privind Forța de Jandarmerie Europeană (FJE): mediul de securitate european și internațional; Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) și Forța de Poliție Europeană (FPE) în cadrul Politicii Europene de Securitate și Apărare (PESA); structura și modul de funcționare al Forței de Jandarmerie Europene (FJE)

Mediul de securitate internațional este puternic influențat de schimbările și transformările profunde care au loc la nivel global pe plan politic, economic, militar, etnic și religios care creează noi riscuri și amenințări la adresa păcii mondiale.

Uniunea Europeană aspiră la un mediu de securitate realizat prin cooperare internațională, al cărui element definitoriu este integrarea politică și economică, precum și extinderea prin integrarea statelor care împărtășesc și promovează valorile democratice.

Începutul mileniului trei ne arată faptul că securitatea mondială înseamnă nu numai securitate militară, întrucât, datorită interdependențelor globale și noilor riscuri, abordarea securității prin prisma factorului militar nu mai este suficientă. În acest sens, condiția obligatorie pentru menținerea securității mondiale este angajamentul ferm al tuturor statelor democratice față de principiile comunității internaționale, europene și transatlantice.

În plan concret, principalele organisme internaționale cu atribuții în menținerea unui climat de pace sunt ONU, OSCE, NATO și UE, fiecare având specificitatea lui, în ceea ce privește principiile și instrumentele folosite pentru asigurarea păcii globale. Spre deosebire de ONU, OSCE și NATO, UE s-a specializat în operațiile civile de menținere și sprijinire a păcii și anume, desfășurarea și pregătirea forțelor de poliție și personalului civil necesare refacerii societății civile și stimulării economice, astfel încât, în misiunile

*Statul Major al Forțelor Terestre
e-mail: marius24nicolae@yahoo.com

militare sub comanda NATO, cele mai importante funcții civile revin UE.

Mediul de securitate european și internațional

Mediul internațional de securitate a evoluat după destrămarea URSS în sensul creșterii complexității și interdependențelor din relațiile internaționale, actualmente stabilitatea internațională poate fi realizată numai pe baza cooperării pe multiple planuri la nivelul comunității internaționale, prin intermediul dialogului în cadru instituționalizat, prin creșterea implicării ONU, OSCE, NATO și a UE, în realizarea stării de securitate mondiale.

Stabilirea noilor reguli privind securitatea internațională, în această lume multipolară, impune rezolvarea a numeroase aspecte, de ordin conceptual și practic. Factorii care influențează în mod decisiv noua realitate mondială, precum și găsirea unor soluții, sunt următorii: *mediul internațional este mult mai dinamic și mai complex decât în perioada Războiului Rece; nu există un „model de securitate” unanim acceptat de către marile puteri, precum și de majoritatea statelor, ceea ce generează multe dispute atât în plan ideatic, dar și în plan militar; a crescut exponențial numărul instituțiilor specializate la nivel național și internațional care abordează problemele de securitate din diferite unghiuri, ceea ce duce la analize și decizii fragmentate; datorită manifestării din ce în ce mai active a grupurilor de interese la toate nivelurile se manifestă acut lipsa unui consens privind modul de abordare a securității internaționale.*

Din perspectiva unui mediu internațional de securitate caracterizat printr-o complexitate crescândă, Uniunea Europeană nu pare a fi în prezent amenințată de conflicte de tip clasic, constând în atacuri armate pe scară largă, în schimb o serie de alte amenințări se profilează la orizont, fiecare dintre ele fiind greu predictibile și relativ difuze, ceea ce le face, într-un fel, mult mai greu de contracarat în condițiile unei ștergeri a granițelor dintre amenințările cu caracter intern și cele cu caracter extern¹.

Factorii care determină un mediu de securitate instabil în regiunea europeană sunt: „ineficiența guvernare a entităților statale noi apărute în Balcani; incapacitatea instituțiilor statului de a asigura respectarea legii; instabilitatea economică și socială; distribuirea inechitabilă a resurselor în cadrul societății; corupția; nerespectarea drepturilor omului și minorităților; clivajele etnice și profesionale”².

O analiză a mediului regional de securitate reliefează următoarele categorii de amenințări ale mediului de securitate:

- *Conflictele „înghețate”* se datorează faptului că nu au fost găsite soluții echitabile și acceptate de către organismele internaționale și marile puteri, precum și de către actorii conflictelor din spațiul ex-iugoslav și ex-sovietic, reminiscențe ale istoriei conflictuale recente (de exemplu, Kosovo, Moldova, Georgia, Macedonia etc.). Acestea favorizează instabilitatea, incidentele etnice, religioase și sociale, putând degenera cu ușurință în conflicte deschise deoarece, în aceste zone, se află grupări ale crimei organizate, care profită de vidul de putere statală, mercenari, radicali islamiști, de unde pot lansa operații criminale și teroriste, cu potențial de risc regional.

- *Terorismul internațional* reprezintă o amenințare strategică și este legat de mișcări religioase fundamentaliste, dar și etnice, care au cauze deosebit de complexe, amenințând deschiderea și toleranța specifice societăților democratice.

În Balcani, dar și în restul Europei, se consolidează grupări teroriste, baze operaționale ale extremismului islamic, acestea constituind o amenințare directă la adresa democrațiilor europene și un factor major de instabilitate în plan regional.

- *Criminalitatea organizată transfrontalieră* este o amenințare pentru Europa prin: *traficul de droguri, traficul de ființe umane, imigrația ilegală și traficul ilegal de arme mici*³ etc. Mai mult, au devenit evidente legăturile dintre terorismul internațional și crima organizată, prin care teroriștii își procură armamentul și banii necesari acțiunilor teroriste. Europa este brăzdată de numeroase rute ale crimei organizate pentru comerțul cu droguri, arme și imigranți, comerțul cu carne vie, automobile etc., având ca țintă statele comunitare.

- *Proliferarea armelor de distrugere în masă* reprezintă o amenințare contemporană majoră la adresa păcii și securității, nu numai în plan european, dar și în plan mondial. Riscurile deosebite determinate de acest tip de amenințare rezidă în faptul că prin intermediul armelor de distrugere în masă un grup terorist de mici dimensiuni poate provoca pierderi care anterior nu puteau fi cauzate decât de armate ale unor state naționale.

- *Imigrația ilegală* se datorează faptului că problemele economice și sociale, dar uneori și cele

politice și religioase din alte părți ale lumii (Africa, Afganistan, Irak etc.), se repercutează asupra stabilității Europei, prin faptul că generează un flux permanent de imigranți clandestini spre statele occidentale, în pofida refuzului de a li se acorda statutul de refugiați.

Restricțiile impuse de Uniunea Europeană imigranților cresc presiunile asupra unor țări din zonă care se bucură de o relativă stabilitate, confruntându-le cu riscuri economico-sociale majore: dezechilibre pe piața autohtonă a forței de muncă, dezvoltarea rețelelor de crimă organizată, amplificarea unor sentimente xenofobe în rândul populației etc.

Pentru combaterea cu succes a criminalității transfrontaliere, la București funcționează, începând din anul 2000, Centrul Regional pentru Combaterea Infraționalității Transfrontaliere (Centrul SECI) prin cooperarea a 12 state din Sud Estul Europei (Albania, Bosnia - Herțegovina, Bulgaria, Croația, Grecia, Macedonia, Republica Moldova, România, Slovenia, Serbia, Muntenegru, Turcia, Ungaria)⁴. Acest Centru este partener operativ la nivel regional al INTERPOL, EUROPOL, FBI, și arată implicarea României la nivel regional pentru soluționarea multiplelor provocări la adresa securității Europei.

Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) și Forța de Poliție Europeană (FPE) în cadrul Politicii Europene de Securitate și Apărare (PESA)

Pentru a face față noilor provocări, în materie de securitate internațională, Uniunea Europeană a decis să sporească numărul de forțe de poliție și jandarmi disponibile pentru misiuni civile de management al crizelor.

Statele membre au hotărât să furnizeze efective sporite de polițiști și jandarmi pentru astfel de operații internaționale de poliție, participarea acestora fiind pe bază de voluntariat.

În iunie 2000, Consiliul European de la Feira a impus obiectivul de creare a unui grup de 5.000 de polițiști disponibili pentru a face față cerințelor specifice ale misiunilor internaționale. Capacitățile polițienești ale Uniunii Europene sunt dislocabile fie ca răspuns la o cerere din partea unei organizații internaționale (ONU, OSCE), fie pentru o misiune autonomă condusă de Uniunea Europeană.

Pentru a garanta dislocarea rapidă, statele membre s-au angajat să facă demersurile necesare, pentru a fi în măsură ca în 30 de zile să pună la

dispoziție, 1.400 de polițiști și jandarmi capabili să desfășoare operații și de asemenea sarcini de consiliere, monitorizare și management al crizelor.

În iunie 2002, Consiliul European de la Goteborg a adoptat un Plan de Acțiune Polițienesc în scopul mobilizării celor 5.000 de polițiști și luarea în considerare a contribuțiilor posibile din partea statelor non Uniunii Europene.

Uniunea Europeană a lansat prima operație de poliție la 1 ianuarie 2003, când a trimis 500 de polițiști să preia de la IPTF (International Police Task Force), mandatul, misiunile și activitățile din Bosnia și Herțegovina.

Șefii de poliție din cadrul Uniunii Europene, în cadrul unei declarații, adoptate în octombrie 2004, au amintit rolul central al poliției în operațiile internaționale de management al crizelor și importanța crescândă a contribuției aduse de Uniunea Europeană în această materie. Astfel, au fost stabilite principalele aspecte operaționale și instituționale referitoare la operațiile internaționale desfășurate de poliție sub egida Uniunii Europene, după cum urmează:

a) *Aspecte operaționale:* continuarea dezvoltării capacităților corespunzătoare de planificare a operațiilor și suport pentru a desfășura mai multe misiuni de poliție simultan; importanța de a face disponibile expertiza și experții potriviți pentru misiunile de poliție ale Uniunii Europene; dezvoltarea de concepte generice și modalități de management al proiectelor în cadrul misiunilor de poliție; asigurarea în continuare a posibilității partenerilor de a se alătura exercițiilor naționale; îmbunătățirea capacităților Uniunii Europene de dislocare rapidă; îmbunătățirea capacității de înființare a centrelor de comandă internaționale; continuarea lucrului asupra Planului de Acțiune Polițienesc privind interoperabilitatea și mijloacelor potrivite de finanțare.

b) *Aspecte instituționale:* asigurarea că reglementările de achiziții permit ajungerea echipamentului în timp scurt în zonele de acțiune; promovarea în continuare a legăturii cruciale între misiunile de poliție și aplicarea legii; asigurarea consistenței reacției Uniunii Europene cu privire la lupta împotriva crimei organizate; misiunile de poliție ale Politicii Europene de Securitate și Apărare (PESA) din Balcanii Occidentali ar trebui să exploreze cum se poate beneficia de posibile instrumente noi, ca de exemplu ofițerii responsabili de culegerea de informații; asigurarea unei strânse

cooperări între misiunile de poliție Europol și PESA; adoptarea și implementarea Conceptului de Unitate Integrată de Poliție (IPU).⁵ Experiența numeroaselor misiuni de poliție care au fost desfășurate în zonele de criză europene și în alte zone ale lumii în ultimii ani, a demonstrat cât de importante sunt acestea pentru restabilirea păcii.

De asemenea, s-a constatat că în situația unei operații de management al crizelor există întotdeauna solicitări numeroase pentru intervenție simultană de către forțele de poliție și cele militare. De aceea, este necesar ca Uniunea Europeană să aibă la dispoziție și efective de polițiști cu statut militar, pentru dislocare rapidă în concordanță cu Obiectivul Principal 2010 (2010 Headline Goal).⁶

Jandarmii, care sunt polițiști cu statut militar, pot fi dislocați rapid și sunt pregătiți pentru toate misiunile de poliție. Toate misiunile recente în Europa (FYROM, Bosnia, Kosovo etc.) au implicat o combinație de poliție și jandarmi, dat fiind că țările care au forțe de poliție cu statut militar preferă să îi folosească pe aceștia în operații.

Pentru a răspunde cât mai bine la nevoile impuse de către transformarea naturii crizelor internaționale, Michelle Alliot-Marie, ministrul Apărării din Franța, a propus în cursul anului 2003 ca Spania, Italia, Portugalia, Olanda și Franța, țări care dispun de forțe de poliție cu statut militar, să acționeze împreună pentru crearea unei Forțe de Jandarmerie Europene (FJE), în măsură să efectueze misiuni pe întreg palierul ordinii publice, în beneficiul unei forțe terestre. Din octombrie 2003, s-au desfășurat mai multe reuniuni care au permis întâlnirea factorilor responsabili din Franța, Italia, Spania, Portugalia și Olanda.

Obiectivele acesteia sunt descrise în Declarația de Intenție lansată în 17 septembrie 2004: „... Franța, Italia, Olanda, Portugalia și Spania, care toate posedă forțe de poliție cu statut militar, capabile să îndeplinească, în concordanță cu Concluziile Consiliului European de la Nisa, misiuni de poliție prin substituție sau întărire a poliției locale, propun următoarele: să obțină pentru Europa o capacitate deplină de conducere a tuturor misiunilor de poliție în operațiunile de management al crizelor în contextual Declarațiilor de la Petersberg, cu un accent deosebit pe misiunile de substituție; să ofere o structură operațională, multinațională acelor state care intenționează să se alătore operațiilor Uniunii Europene; să participe în inițiative ale organizațiilor internaționale în zone de management al crizelor.”⁷

În acest scop, țările mai sus menționate au decis să creeze o forță de jandarmerie numită Forța de Jandarmerie Europeană (FJE), care va fi operațională, preorganizată, robustă și având capacitatea de a fi angajată rapid pentru îndeplinirea sarcinilor de poliție.

În operațiile de management al crizelor, Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) va asigura o prezență efectivă alături de alți actori, inclusiv componenta militară și poliția locală, aceasta pentru facilitarea și reactivarea facilităților de securitate, în special în tranziția dintre mediul operațional militar și cel civil.

Operațiile Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) sunt „deschise pentru participarea țărilor.”⁸

La Consiliul din 22 noiembrie 2004, Miniștrii de Externe din Uniunea Europeană au salutat inițiativa Franței, Italiei, Olandei, Portugaliei și Spaniei de stabilire a Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) și contribuția pe care aceasta poate să o aducă Politicii Europene de Securitate și Apărare (PESA).

Aceste cinci țări au creat Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) ca o capacitate cu statut militar, disponibilă pentru scenariile din ce în ce mai solicitante și pentru dislocarea rapidă pentru garantarea ordinii și securității publice.

De asemenea, miniștrii au fost mulțumiți de faptul că această forță va fi, în primul rând, la dispoziția Uniunii Europene și au subliniat nevoia de a explora în continuare posibilitățile de afiliere a statelor membre ale Uniunii Europene care au forțe de poliție cu statut militar, dar care nu participă momentan la Forța de Jandarmerie Europeană (FJE).

Astfel, la 17 decembrie 2008, Jandarmeria Română a fost primită ca membru cu drepturi depline în cadrul Forței de Jandarmerie Europene (FJE), cu prilejul Reuniunii Comitetului Interministerial de Rang Înalt (CIMIN) de la Coimbra (Portugalia).

Cu acest prilej, inspectorul general al Jandarmeriei Române, general dr. Costică Sillion a semnat *Declarația Unilaterală de Aderare la Forța de Jandarmerie Europeană de către România*, document care atestă apartenența instituției și statutul acesteia în cadrul FJE.

Forțele de jandarmerie ale celor șase state participante la Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) reprezintă forțe de poliție cu statut militar, Jandarmeria Franceză, Carabinierii Italiani, Garda Civilă din Spania, Garda Națională Republicană

din Portugalia, Jandarmeria Regală Olandeză și Jandarmeria Română, având aceleași funcțiuni pe teritoriul lor național, ca și polițiștii civili, împreună cu acestea constituind forțele interne de securitate.

Spre deosebire de polițiile cu statut militar, gen jandarmerie, există și Polițiile Militare (Military Police), care se regăsesc în mai multe țări (inclusiv în România), dar acestea sunt diferite de primele, fiind responsabile pentru impunerea disciplinei în cadrul forțelor armate, păzind prizonierii de război și dirijând mișcările vehiculelor forțelor armate, nefiind competente pentru sarcinile ce revin poliției într-un stat.

FJE a devenit operațională în anul 2006, această structură fiind, „robustă și dotată cu capacități de reacție rapidă pentru a-și asuma toate sarcinile de poliție, în operațiile de gestionare a crizelor asigurând o prezență efectivă alături de alți actori, inclusiv componentele militare sau poliție locală”⁹.

Principalul atu al Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) este acela că facilitează tranziția de la latura militară la cea civilă a operației. La astfel de misiuni este posibilă și participarea statelor terțe dotate cu capacități de poliție adecvate și compatibile cu Forța de Jandarmerie Europeană (FJE).

Cadrul politic și juridic de funcționare al Forței de Jandarmerie Europeană (FJE)

Inițial, cele cinci state membre ale Forței de Jandarmerie Europeană (FJE), Franța, Italia, Spania, Portugalia și Olanda, au elaborat o *Declarație de intenție*¹⁰, care a fost semnată la 17 septembrie 2004, în Olanda, la Noordwijk, de către cei cinci miniștri de resort aparținând statelor membre. Documentul este structurat pe 11 articole și anexe, precizând obiectivele, structura, modul de funcționare și misiunile pe care le poate îndeplini această organizație.

Obiectivele Declarației de Intenție conținute în art. 1, făcând legătura dintre cei doi piloni ai Uniunii Europene, Politicii Europene de Securitate și Apărare (PESA) și Spațiul de Libertate, Securitate și Justiție (SLSJ), propun ca toate statele care dispun de forțe de poliție cu statut militar capabile să efectueze, conform concluziilor Consiliului European de la Nisa, misiuni de substituție și/sau de întărire a forțelor de poliție locale, să contribuie la dotarea Europei cu o largă capacitate destinată

desfășurării oricăror misiuni de poliție cu ocazia operațiilor de gestionare a crizelor, cu o atenție specială pentru misiunile de preluare a atribuțiilor poliției locale, participând totodată la inițiativele organizațiilor internaționale în domeniul gestionării crizelor.

În Art. 2 al *Declarației* se face referire la *misiunile* Forței de Jandarmerie Europeană (FJE), arătând că unitățile acesteia trebuie să poată fi plasate într-un „chain of command” (lanț de comandă) ierarhică ce poate evolua în cursul operației, în funcție de fazele acestuia, putând fi plasate într-un lanț de comandament militar, putând fi la ordinele unor autorități civile pentru a se garanta executarea misiunilor de securitate publică, ordine publică și poliție judiciară, ceea ce arată versatilitatea și flexibilitatea acestei structuri.

Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) poate acoperi toate aspectele unei operații de răspuns la criză: *în faza inițială* ar putea în teatrul de operații, alături de forța militară pentru a îndeplini misiunile poliției; *în faza de tranziție* și-ar putea îndeplini atribuțiile asigură sau în cadrul unei forțe militare, facilitând coordonarea cu unitățile de poliție locale sau internaționale; *în faza de dezangajare militară* ar putea facilita trecerea responsabilităților către o autoritate civilă sau un serviciu public, iar, dacă este necesar, să participe la eforturile de cooperare.

În prevenirea unei crize, această nouă forță ar putea fi desfășurată singură sau împreună cu o forță militară.

În conformitate cu mandatul fiecărei operații, Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) poate îndeplini un spectru larg de servicii decurgând din capacitățile sale polițienești, cum ar fi: *executarea unei misiuni de menținere a ordinii și securității publice; urmărirea și consilierea poliției locale în activitatea sa cotidiană, inclusiv investigația penală; supravegherea și controlul traficului ilicit; exercitarea poliției la frontieră, culegerea de informații; îndeplinirea lucrărilor de anchetă penală, de la detectarea actelor de delicvență și urmărirea infractorilor până la transferarea lor de către autoritățile judiciare competente; protecția populației și bunurilor și menținerea ordinii, în cazul manifestărilor publice; instruirea și antrenarea instructorilor, în special în programe de cooperare*¹¹.

În Art. 3 sunt prezente propunerile privind *cadrul de utilizare* a Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) care va fi compus, în principal,

din aceleași forțe ca și cele declarate de statele-părți în Catalogul Capacităților de la Helsinki, ca și cele anunțate la Conferința de la Bruxelles din 2001 asupra capacităților de gestiune civilă a crizelor, forțe care vor fi puse la dispoziția Uniunii Europene cu prioritate, direcția strategică și controlul politic fiind asigurate de Consiliul Politic și de Securitate (CPS) al Uniunii Europene. Forța ar putea fi pusă, de asemenea, la dispoziția ONU, OSCE, NATO și a altor organizații internaționale sau coaliții ad-hoc.

Operațiile Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) vor trebui planificate ținând cont de necesitatea unei strânse coordonări cu organismele militare și/sau civile, jandarmii trebuind să mențină, atunci când sunt integrați în forța militară, o legătură funcțională cu autoritățile de poliție locale și internaționale prezente în teatru, folosirea Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) în operație necesitând întotdeauna o decizie adoptată în comun de ansamblul statelor care furnizează contingente.

Pasul următor pe calea consolidării acestei instituții internaționale s-a făcut în data de 19 Iulie 2007, în Olanda, la Noordwijk, când a fost semnat Tratatul privind Forța de Jandarmerie Europeană, de către Franța, Italia, Olanda, Portugalia și Spania care „definește principiile fundamentale în ce privește obiectivele, statutul, modalitățile de organizare și funcționarea FJE”¹².

Țările semnatare ale Tratatului precizează că obiectivul este acela de „a crea o Forță de Jandarmerie Europeană (FJE) care va fi operațională, preorganizată, robustă și care poate fi dislocată rapid, cuprinzând exclusiv elemente ale forțelor de poliție cu statut militar ale părților, în scopul de a îndeplini toate sarcinile polițienești din sfera operațiunilor de management al crizelor”¹³.

În Capitolul II al Tratatului se precizează misiunile, angajamentele și modul de dislocare al forței, precizându-se că Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) poate să opereze în teatrul de operații atât independent, cât și în cooperare cu alte forțe, trebuie să acopere tot spectrul misiunilor de poliție pe parcursul tuturor fazelor unei operațiuni de management al crizei.

Versatilitatea și flexibilitatea acestei structuri rezultă și din faptul că poate fi pusă atât sub comandă militară, cât și sub autoritate civilă.

Astfel, Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) poate interveni în faze variate ale unei crize: *faza militară*, cu Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) urmând forța militară pentru asigurarea generală

a securității publice și a misiunilor de poliție judiciară; *faza de tranziție*, în timpul crizelor de intensitate medie, Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) ar putea să continue misiunea de facilitare, coordonare și cooperare cu unitățile de poliție; *faza teatrului stabilizat*, cu Forța de Jandarmerie Europeană (FJE), care ar putea facilita acțiunea în cooperare, sub autoritate internațională civilă sau care ar putea fi retrasă; *angajarea preventivă*, unde Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) ar putea fi folosită în cazuri particulare în absența altor forțe militare.

Articolul 3 din acest capitol precizează misiunile pe care le poate îndeplini Forța de Jandarmerie Europeană (FJE), în concordanță cu mandatul fiecărei operații, legate de propria capabilitate de poliție; ca de exemplu: executarea de misiuni de ordine și securitate publică; monitorizarea și consilierea poliției locale în munca lor de zi cu zi, inclusiv investigațiile criminale; activități în zonele de supraveghere publică, controlul traficului ilegal, securizarea frontierelor și munca de informații; munca de investigații criminale, inclusiv detecția faptelor antisociale, prinderea făptuitorilor și transferul lor către autoritatea juridică potrivită; protecția persoanelor și a bunurilor și menținerea ordinii în cazul tulburărilor publice; pregătirea ofițerilor de poliție pentru menținerea standardelor internaționale; pregătirea de instructori, în special prin programe de cooperare.

Conform prevederilor articolului 5 al Tratatului, Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) poate acționa în baza unui mandat al Consiliului de Securitate sub egida Organizației Națiunilor Unite, Uniunii Europene, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, NATO și a altor organizații internaționale sau a unei coaliții ad hoc, ceea ce dovedește nu numai o vocație de nivel european, ci și de nivel internațional.

Modul în care pot fi angajate efective aparținând Forței de Jandarmerie Europene (FJE) se stabilește de către Consiliului Interministerial de Rang Înalt (CIMIN) în funcție de fiecare caz în parte, pe baza unui mandat specific. Tratatul mai precizează că în vederea pregătirii misiunilor la care participă forțe din mai multe state membre ale organismului, acestea pot staționa pe teritoriul celorlalte țări pentru a pregăti misiunile alocate.

Datorită resurselor curente ale Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) și sediului său mic, „capacitatea acesteia va fi limitată la realizarea

simultană a unei misiuni majore de substituire și uneia de întărire, care necesită un număr mai mic de personal”¹⁴.

Există și posibilitatea ca forțele să staționeze pe teritoriul unui stat care nu face parte din Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) pe baza unui acord cu acest stat, respectându-se principiile tratatului. Acest aspect a generat puternice reacții în Marea Britanie, unde organizația „Campania pentru o Britanie Independentă”, ce reunește eurosceptici de seamă din mai multe partide. Prin vocea purtătorului de cuvânt, parlamentarul conservator dr. Bob Spink, a interpellat în Camera Comunelor din parlamentul britanic, miniștri de interne și de externe, menționând că este clară intenția Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) de a opera peste frontierele naționale ale Uniunii și poate deveni o forță de poliție care să fie peste forțele de poliție naționale ale țărilor membre.

Parlamentarul¹⁵ a cerut în mod expres ca cei doi miniștri britanici să dea asigurări categorice că Forței de Jandarmerie Europene (FJE) nu i se va permite să opereze pe teritoriul britanic. Ministrul de externe britanic a refuzat să dea o astfel de asigurare menționând că pentru a opera într-o țară membră a Uniunii Europene, aceasta trebuie să fie invitată de către guvernul țării respective.

Capitolul III al Tratatului respectiv se referă la aspectele instituționale și legale ale organizației. Astfel, în articolul 7 se menționează componența, obligațiile generale, competențele și principiile Consiliului Interministerial de Rang Înalt (CIMIN), iar în articolele 8 și 9 sunt precizate sarcinile și capacitatea legală a comandantului Forței de Jandarmerie Europene (FJE).

În *Capitolul IV* se fac referințe la facilitățile acordate de către statul gazdă Comandamentului Permanent al Forței de Jandarmerie Europene (FJE) pentru ca aceasta să-și poată îndeplini obligațiile ce-i revin.

Modul în care sunt protejate informațiile clasificate sau materialele aparținând organizației, precum și felul în care se desfășoară schimbul de informații clasificate sunt prevăzute în *Capitolul V*, care mai stipulează că baza acestei activități o constituie „acordurile de securitate specifice care vor fi negociate, semnate și aprobate de Părți”¹⁶.

În *Capitolul VI* sunt precizate problemele referitoare la personalul Forței de Jandarmerie Europene (FJE), care își desfășoară activitatea pe teritoriul altui stat, precum și aspecte legate de

probleme legale și de asistență medicală, portul uniformei și al armamentului.

Privilegiile și imunitățile personalului din Forței de Jandarmerie Europene (FJE), care desfășoară activități pe teritoriul altui stat sunt prevăzute în capitolul VII, care include problematica taxelor și impozitelor cea a privilegiilor individuale ale personalului, cele referitoare la inviolabilitatea sediilor, clădirilor și arhivelor, la imunitatea de la executare, unele aspecte ale comunicațiilor.

Problemele referitoare la jurisdicția infracțională și jurisdicția disciplinară stipulează la articolul 25 că: „Autoritățile statului de origine vor avea dreptul de a îndeplini competență juridică în materie de infracționalitate și în materie disciplinară conferită de legea Statului de origine asupra personalului militar și civil când personalul civil este subiect al legislației care guvernează toate sau doar o parte a forțelor de poliție cu statut militar ale Statului de origine, din cauza activităților pe care le desfășoară cu forțele respective”¹⁷. Se poate observa din capitolele VII și VIII ale Tratatului că personalul militar al Forței de Jandarmerie Europene (FJE) are un statut asemănător cu cel al diplomaților militari.

În Capitolul IX al Tratatului se menționează modalitatea de rezolvare a problemelor legate de distrugerea unor proprietăți în procesul de pregătire și executare a obligațiilor ce revin Forței, precizându-se că Fiecare Parte va renunța la toate pretențiile sale față de oricare Parte pentru distrugerea oricăroră dintre proprietățile sale”¹⁸.

Termenele referitoare la finanțări și drepturi de proprietate sunt precizate în Capitolul X care prevede existența „unui Comitet Financiar, compus dintr-un expert financiar desemnat de fiecare Parte”¹⁹, obligațiile acestuia precum și modul în care se aprobă și se finanțează cheltuielile referitoare la activitățile Forței de Jandarmerie Europene (FJE). Cel mai important aspect este faptul că „veniturile sunt formate din contribuțiile Părților conform criteriilor stabilite de regulile financiare ale Forței”²⁰.

Ultimul capitol, cel de dispoziții finale stabilește faptul că: „Limbile oficiale vor fi cele ale Părților. O limbă de lucru comună poate fi folosită.”²¹ Acest aspect arată că, în interiorul organizației, nu există un stat lider recunoscut care să-și impună voința asupra celorlalte, acest lucru fiind în conformitate cu principiile Uniunii Europene.

Tot în acest ultim capitol se precizează că eventuale controverse referitoare la aplicarea Tratatului se vor rezolva prin negociere, că Tratatul poate fi perfecționat la propunerea unei părți și cu acordul celorlalte.

De asemenea, sunt stabilite modalitățile prin care un stat membru al Forței de Jandarmerie Europene (FJE) poate să se retragă din Tratat, modul în care un stat membru al Uniunii Europene care are o forță de poliție cu statut militar poate accede în această organizație cu drepturi depline, precum și modul în care alte state pot obține statutul de observator sau de partener.

În finalul Tratatului se menționează modalitatea de a intra în vigoare și faptul că depozitarul este Guvernul Republicii Italiene.

Documentul se prezintă ca un instrument de lucru juridic care permite părților, precum și altor state care vor să accedă în această organizație să-și desfășoare activitatea pe baze clare, legitime, fiind un important pas înainte pentru consolidarea Forței de Jandarmerie Europene (FJE).

Structura și modul de funcționare al Forței de Jandarmerie Europene (FJE)

Analizând structura și modul de funcționare al Forței de Jandarmerie Europene (FJE), regăsim la nivel strategic *Consiliul Interministerial de Rang Înalt (CIMIN)*, la nivel operațional *Comandamentul Permanent (Permanent HQ)*, iar la nivel tactic *Unitățile de Poliție Integrate (IPU)*²².

Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) are următoarea structură: *Comandamentul Permanent Multinațional (Permanent HQ)*, suplu și proiectabil, destinat planificării graduale, desfășurării și conducerii forței de jandarmerie europene care va dispune de capacitățile de susținere logistică; *gruparea operativă (componenta operațională)*, compusă din structuri de jandarmerie mobilă sau din unități echivalente, specializate pe misiunile de menținere și de restabilire a ordinii publice; o componentă specializată în misiuni de poliție judiciară, de luptă împotriva criminalității, de culegere și exploatare a informației, de protecție a personalităților sau a martorilor, de control al mișcării populațiilor, de luptă antiteroristă și de intervenții specializate, lucrând în comun cu structurile de jandarmerie mobilă; o structură logistică (componenta de suport logistic), capabilă să asigure susținerea logistică a forței.

Tratatul privind Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) precizează că forul conducător al organizației este Consiliul Interministerial de Rang Înalt (CIMIN), acesta fiind compus din reprezentanții ministerelor de externe și de interne (sau ai apărării), corespunzătoare fiecărei părți.

Consiliul Interministerial de Rang Înalt (CIMIN) exercită controlul politic, asigură direcția strategică a Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) și coordonarea politico-militară între statele membre, precum și monitorizarea implementării obiectivelor din tratat. Acesta numește comandantul Forței de Jandarmerie Europeană (FJE), îi transmite directivele, aprobă rolul și structura Comandamentului Permanent, precum și criteriile de rotație pentru pozițiile cheie în cadrul acesteia.

De asemenea, decide participarea Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) în misiuni, elaborează cadrul acțiunilor conduse de Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) sau la cererea unor organisme internaționale (UE, ONU, OSCE și NATO etc.), definind cadrul pentru fiecare misiune²³.

Consiliul Interministerial de Rang Înalt (CIMIN) aprobă principalele aspecte administrative ale Comandamentului Permanent, inclusiv bugetul anual al Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) și este singurul organism care decide acordarea statutului de partener sau observator în cadrul Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) și evaluează îndeplinirea condițiilor pentru acordarea la tratat ca membru cu drepturi depline, înaintând propunerea sa pentru aprobare statelor membre.

FJE, care „este inspirată după modelul Euroforce”²⁴, a înființat un Comandament Permanent (Permanent HQ), la data de 23 ianuarie 2006, în localitatea Vicenza (Italia), iar Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) a fost declarată operațională la 20 iulie 2006. Acesta are caracter multinațional, modular și proiectabil, personalul acestuia fiind constituit din membrii forțelor de poliție cu statut militar, reprezentanți ai statelor membre.

Comandamentul Permanent (Permanent HQ) este condus de către comandantul Forței, el constituind nucleul multifuncțional ce va putea fi întărit în funcție de nevoile concrete ale operației prin acordul statelor părți, fiind însărcinat cu planificarea operațională și, la cerere, cu contribuția la procesul de decizie strategică.

Misiunile acestuia constau în: observarea teatrelor potențiale de intervenție; planificarea

operațiilor Forței de Jandarmerie Europeană (FJE); definirea nevoilor operaționale; pregătirea planificării de urgență; planificarea și conducerea exercițiilor comune; evaluarea activităților și fructificarea lecțiilor învățate; pregătirea sistemului de sprijin logistic adoptat, furnizarea de consiliere statelor părți pentru perfecționarea interoperabilității între unități și alte forțe; contribuie la cerere, la procesul de luare a deciziei la nivel strategic.

În condiții de stand-by, rolul Comandamentului Permanent (centrul de comandă), constă în planificarea și crearea de doctrină, de exemplu, Procedurile Tehnice și Tactice pentru Angajarea Forței în Misiuni) stabilirea și menținerea de legături cu organizațiile internaționale. Rolul său într-un context internațional va fi să creeze capacitate de planificare rapidă. În acest scop, trebuie să aibă posibilitatea să: întreprindă misiuni de „stabilire a faptelor” pentru aducerea de informații relevante corpului decizional, creându-i posibilitatea acestuia să adopte decizii pentru misiunea viitoare; să conceapă și să creeze planul operațiunii (OPLAN); să ofere, la cerere, consiliere tehnică pentru elaborarea anumitor documente ca de exemplu *Regulile de angajare în luptă (RAL)* sau *Acordul Statutului forțelor (SOFA)*.

De asemenea, centrul de comandă permanent EGF va facilita dislocarea și modul inițial de conducere al operațiilor prin conceperea unui nucleu inițial temporar, până când centrul de comandă permanent este complet funcțional.

Mecanismele potrivite de raportare vor fi stabilite, inclusiv o procedură, pentru transmiterea rapoartelor către CIMIN și organizațiile internaționale relevante.

Comandantul Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) are, în conformitate cu Art. 8 al Tratatului²⁵, următoarele obligații principale: conducerea Comandamentului Permanent și stabilirea regulilor pentru funcționarea sa, după cum este necesar; implementarea directivelor pe care el/ea le primește de la Consiliul Interministerial de Rang Înalt (CIMIN); fiind în mod expres mandatat de Părți prin intermediul Consiliului Interministerial de Rang Înalt (CIMIN), și în numele său, negociază și încheie acorduri tehnice sau aranjamente necesare pentru buna funcționare a Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) și pentru conducerea exercițiilor sau operațiilor desfășurate pe teritoriul unui stat terț; să ia toate măsurile necesare, în concordanță cu legislația Statului Gazdă, pentru a menține

ordinea și securitatea în interiorul structurilor sale, și, dacă este necesar, în afara structurilor sale, cu consimțământul anterior și asistența autorităților Statului Gazdă; stabilește bugetul costurilor comune ale Forței de Jandarmerie Europeană (FJE) și, după sfârșitul anului financiar, raportul final referitor la cheltuielile Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) pentru anul respectiv; comandarea Forțelor de Jandarmerie Europeană (FJE).

Generalul de jandarmi, Gerard Deanaz din Jandarmeria Franceză, a fost numit prim-comandant al FJE, în urma întâlnirii CIMIN din 21 ianuarie 2005.

Posturile acestui organism de conducere operativă sunt ocupate de statele părți prin rotație și pe criterii de proporționalitate, aici fiind detașați cu titlu permanent 15 ofițeri și 14 subofițeri din cadrul forțelor membre. Numărul acestora poate fi suplimentat până la 50.

Principalele funcții de răspundere sunt: comandantul forței (CDR), locțiitorul comandantului (DCR), șeful de stat major (COS), adjunctul șefului de stat major – Secțiunea operații (ACOS PAHO), adjunctul șefului statului major – Secțiunea planuri și politici (ACOS PLAN) și adjunctul șefului statului major – Secțiunea logistică (ACOS LOG). Aceste poziții de responsabilitate vor fi ocupate pe o perioadă de doi la maxim trei ani, conform Graficului rotației aprobat de Consiliul Interministerial de Rang Înalt (CIMIN).

România, ca stat membru al FJE, a primit patru funcții în cadrul Comandamentului Permanent de la Vicenza: o funcție cheie, cea de șef birou logistic și trei funcții non-cheie și anume, ofițer logistic, subofițer logistic și subofițer financiar.

Cele șase state membre ale Tratatului²⁶ vor trebui să desemneze periodic forțele alocate prin precizarea capacităților, „la cererea” Forței de Jandarmerie Europeană (FJE), la momentul oportun.

La nivel tactic, Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) va acționa în conformitate cu conceptele operaționale elaborate de către Uniunea Europeană cu privire la utilizarea așa-numitelor Unități de Poliție Integrate (IPU), care includ: *o componentă operațională* pentru misiunile de securitate și de menținere a ordinii publice; *o componentă de combatere a crimei organizate*, formată din specialiști în poliție judiciară și specialiști pentru colectarea, prelucrarea și analiza informațiilor, de protecție și de asistență a persoanelor, controlul

traficului, dezactivare a explozivilor, combaterea terorismului și a altor crime grave; o componentă de suport logistic, responsabilă pentru toate activitățile legate de hrănire, întreținere, recuperare și reparare echipament, transport precum și asigurarea asistenței medicale.

Conform doctrinei, se va organiza anual un antrenament multinațional pentru a permite atingerea nivelului interoperabilității necesare, după un program ce va fi propus de către comandant și validat de un grup de lucru prevăzut în acest scop.

Concluzii

Datorită mutațiilor survenite la nivel mondial, referitoare la asigurarea securității mondiale, accentul, în ultima perioadă, se pune pe componenta civilă, întrucât nu este necesar să se câștige doar războiul, așa cum au făcut SUA și aliații lor în Irak în anul 2003, ci mai important este să se câștige pacea, să se refacă societatea civilă pe baze democratice, să fie stimulată economia și să se realizeze statul de drept.

Demersurile Uniunii Europene referitoare la dezvoltarea propriei dimensiuni de securitate și apărare sunt necesare, dar în același timp dificile. Tratatul de la Lisabona, adoptat de marea majoritate a celor 28 de țări membre, este hotărâtor pentru Politica Externă și de Securitate Comună (PESC), întrucât numai astfel Uniunea Europeană va avea un ministru de externe, deci, o singură voce pe scena politică internațională și care va determina o evoluție pe măsură a Politicii Europene de Securitate și Apărare (PESA).

Strategia europeană de securitate poate fi considerată, o contrapondere de echilibru la Strategia de Securitate a SUA sau la Conceptul Strategic al NATO, fiind dovada că europenii consideră că trebuie să aibă propria lor dimensiune de apărare.

După aderarea la Uniunea Europeană a României și a Bulgariei, la 1 ianuarie 2007, statele vecine la frontiera de est a României (Ucraina, Republica Moldova) au dobândit atât statutul de frontieră estică a „noii vecinătăți” a UE, cât și de frontieră vestică a „străinătății apropiate” a Rusiei. În această nouă situație geopolitică România trebuie să aibă o atitudine proactivă, inclusiv în ceea ce privește gestionarea „conflictelor înghețate” din spațiul CSI, în special cel din Transnistria, care devine o „falie” de ruptură între Occident și Rusia.

În opinia mea, consider că este necesară înființarea, în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, al Ministerului Apărării și al Ministerului Internelor și Administrației, a unor departamente specializate pentru implementarea obiectivelor PESA și furnizarea expertizei necesare luării unor decizii adecvate în domeniul securității.

România poate avea o contribuție semnificativă în cadrul operațiilor comune, ținând cont de experiența acumulată în misiunile din spațiul fostei Iugoslavii (Bosnia, Kosovo) sau din teatre, precum cele din Afganistan și Irak.

În acest cadru se înscrie și accelerarea procesului de integrare în Forța de Jandarmerie Europeană (FJE) și deplina armonizare cu forțele similare din UE (Jandarmeria Franceză, Garda Civilă din Spania, Garda Republicană din Portugalia și Jandarmeria Regală din Olanda), care îi va permite să participe la misiuni de menținere a păcii în cadrul Unităților de Poliție Integrate (IPU) formate din ofițeri și subofițeri din forțele de poliție cu statut militar din Franța, Italia, Spania, Olanda și Portugalia.

NOTE:

- 1 Liviu Mureșan, Adrian Pop, Florin Bonciu, *op.cit.*, p. 15.
- 2 Liviu Mureșan, *Riscuri și provocări în scenariile și strategiile ante și post Praga 2002*, Academia de Înalte Studii Militare, CSSAS, București, 2005, pp. 45-46.
- 3 Liviu Mureșan, *op. cit.*, p. 3.
- 4 Liviu Mureșan, Adrian Pop, Florin Bonciu, *op.cit.*, p. 15.
- 5 *Recomandarea 784 din 21.06.2006 a Comitetului de Apărare a Adunării Uniunii Europei Occidentale.*
- 6 *Civilian Headline Goal 2010*, 19 November 2007.
- 7 *Declarația de Intenție a statelor membre ale FJE*, Nordwijk (Olanda), 17 septembrie 2004.
- 8 *Recomandării 784 din 21.06.2006 a Comitetului de Apărare a Adunării Uniunii Europei Occidentale.*
- 9 Francois Despres, *Forța de Jandarmerie Europeană – un nou instrument civil și militar în slujba PESA*, lucrare de absolvire a CNA, București, 2005, p. 143.
- 10 *Declarația de Intenție a statelor membre ale FJE*, Nordwijk (Olanda), 17 septembrie 2004.
- 11 Francois Despres, *Forța de Jandarmerie Europeană – un nou instrument civil și militar în slujba PESA*, lucrare de absolvire a CNA, București, 2005, p. 143.
- 12 *Tratatul privind Forța de Jandarmerie Europeană*, art. 2.
- 13 *Ibidem.*
- 14 *Recomandarea 784 din 21.06.2006 a Comitetului de Apărare a Adunării Uniunii Europei Occidentale.*
- 15 <http://www.Eurogendfor>, accesat la 30.05.2014, ora 10.00.

- 16 *Tratatul privind Forța de Jandarmerie Europeană*, art. 25.
 17 *Tratatul privind Forța de Jandarmerie Europeană*, Anexa nr. 1.
 18 *Ibidem.*
 19 *Ibidem.*
 20 *Ibidem.*
 21 *Ibidem.*
 22 <http://www.Eurogendfor>, accesat la 30.05.2014, ora 10.30.
 23 *Tratatul privind Forța de Jandarmerie Europeană*, <http://www.Eurogendfor>, accesat la 30.05.2014, ora 10.50.
 24 *Recomandarea 784 din 21.06.2006 a Comitetului de Apărare a Adunării Uniunii Europene Occidentale.*
 25 *Tratatul privind Forța de Jandarmerie Europeană*, <http://www.Eurogendfor>, accesat la 30.05.2014, ora 11.00.
 26 *Ibidem.*

BIBLIOGRAFIE

- Acordul dintre România și UE aprobat prin OUG. Nr. 17/2004*, publicat în M. Of. nr. 1.124/2004.
Carta Albă a Securității și Apărării Naționale, Guvernul României, București, 2004.
Carta ONU, www.un.org/aboutun.
Constituția României, www.cdep.ro.
H.G. nr. 278/2003 privind asigurarea continuității cadrului organizatoric și a condițiilor necesare participării României cu un contingent de jandarmi la misiunea ONU din Kosovo (UNMIK), până la terminarea misiunii.
H.G. nr. 30/2008 privind Strategia Națională de Apărare a Țării.
Legea nr. 116/1998, publicată în M.Of. nr. 224/1193.
Legea nr. 550/2004 de organizare și funcționare a Jandarmeriei Române, publicată în Monitorul Oficial nr. 1.175/2004.
Legea 42/2004, privind participarea forțelor armate la misiuni în afara teritoriului statului român, publicată în Monitorul Oficial nr. 242/18.03.2004.
Actul Unic European, Luxembourg, 1986.
Carta Albă a Guvernului României. Armata României 2010: reformă și integrare euroatlantică, Editura Militară, București, 2000.
Tratatul de la Maastricht, 7 februarie 1992.
Tratatul de la Amsterdam, 1999.
Tratatul de la Nisa, 2001.
Tratatul de la Lisabona, 2007.
Tratatul Forței de Jandarmerie Europeană – 2007.
Viziunea strategică – 2010.
Viziunea strategică – 2020.
 Arădăvoaice Gheorghe, Stancu Valentin, *Războaiele de azi și de mâine. Agresiuni neconvenționale*, București, Editura Militară, 1999.
 Brzezinski Zbigniew, *Marea tablă de șah*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000.
 Col.dr. Ciobanu Nicolae, *Geopolitica frontierelor României*, în „Lege, educație, cultură”, Editura M.I., București, 1996.
 Claval Paul, *Geopolitică și geostrategie*, Editura Corint, București, 2001.
 Frunzeti T., *Paradigme militare în schimbare*, Editura Militară, București, 2005.
 Hlihor Constantin, *Istoria și geopolitica în Europa secolului XX. Considerații teoretice și metodologice*, Editura AÎSM, București, 1999.
 Iordache Constantin, *Rezolvarea legală a diferendelor Internaționale*, Editura UNAp, București, 2005.
 Mureșan Liviu, *Riscuri și provocări în scenariile și strategiile ante și post Praga 2002*, Academia de Înalte Studii Militare, CSSAS, 2005.
 Mureșan Mircea, Toma Gheorghe, *Provocările începutului de mileniu*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2003.
 Mureșan Mircea, Văduva Gheorghe, *Războiul viitorului, viitorul războiului*, Editura UNAp, București, 2004.
 Toffler Alvin, *Război antirăzboi. Supraviețuirea în secolul al XXI-lea*, Editura Antet, București, 1995.
 Toma Gheorghe, Andreescu Anghel, *Conflictele sfârșitului de mileniu*, Editura Timpolis, București, 2000.
 Gl.bg.dr. Antonescu Olimpiodor, *Jandarmeria de la peacekeeping la peacebuilding*, Editura Centrului Tehnic Editorial al Armatei, București, 2006.
 Chaier de Chaillot, *Securitate et defense de l'UE, Textes fondamentaux*, vol. V, Institut de Etudes de Securite, Union europeenne, Paris, 2004.
 Francois Despres, *Forța de Jandarmerie Europeană – un nou instrument civil și militar în slujba PESA*, lucrare de absolvire a CNA, București, 2005.
<http://www.acad.ro/>
<http://www.carabinieri.it/internet/Editura/Rozegna> H Arena 2004/Suppl - 41/87
<http://www.csl.army.mil>
<http://www.coe.int>
<http://www.consilium.europa.eu>
http://www.cssas.unap.ro/ro/pdf_carti/romania_nato_ro.pdf
<http://www.diplomacy.org>
<http://www.europa.eu.int/>
<http://www.nato.int>, <http://www.osce.org>